

Konglig Maj:ts stadfästelse av 1734 års Lag

Vi FRIEDRICH med Guds Nåde, Sveriges, Götes, och Wendes Konung, etc. etc. Lantgreve till Hessen, etc. etc. Göre veterligt, att ehuru väl Våra Höglövlige Företrädare, Sveriges Konungar CARL den IX och GUSTAF ADOLF, vid den härtill brukliga Lands- och Stadslagens utgivande åren 1608 och 1618, strax hava förklarat sig vara sinnade, att låta densamma behörigen överse och efter nödtorften förbättra: varom jämväl Riksens samtliga Ständer alltsomoftast¹ påmint, och således deras högelige önskan och åstundan därvid å daga lagt: varför ock Konung CARL den XI, Vår högtärade Herr Svärfader, nödigt funnit, att utse och förordna vissa lärda och förståndiga män, som skulle sätta lagen på tydlig och bruklig svenska, därvid utesluta vad icke mera var i bruk, eller genom antagen god sedvana blivit förändrat, och i stället införa vad genom laga stadgar och Riksdagsbeslut kunnat blivit påbudet: Dock har ett så hälsosamt och angeläget arbete för mångahanda emellankomna hinder, svårigheter, krig och förändringar, icke kunnat till ända bringas, förr än de till lagens överseende sist förordnade vittra och lagfarne män, med berömlig flit och sorgfällighet, sitt utkast och de uppsatta Balkar låtit utgå, vilka dels vid 1731 års, dels vid 1734 års riksdag, blivit genomgångna, översedda, och i vissa mål och ärenden ändrade och förbättrade. Fördenskull och Riksens samtliga Ständer, så väl uti sista Riksdagsbeslutet erkänt, gillat och vedertaget den således utarbetade, och sedermera av Riksens Råd och Ständer med moget betänkande skärskådade nya lagen, som ock genom brev av den 13 december 1734, givit Oss deras underdåniga åstundan tillkänna, att Vi densamma med Vår Kongliga hand och namn ville stadfästa, och till trycket befordre låta. Vi hava således med synnerlig fögnad förmärkt, detta så länge efterlängtade lagens överseende och lämpande till närvarande tider, vara under Vår Regering fullbordat, och till alla Våra älsklige undersåtars nöje och välstånd inrättat: och erkänner med vördnad och tacksägelse den allsmäktige Gudens milda skickelse, som Vårt rike med en så beständig frid välsignat, att detta arbete kunnat av Riksens Ständer uti önskelig ro och förtrolighet företagas och avhandlas. Vi hade ock gärna önskat att denna lag vid detta årets ingång strax kunnat vid alla domstolar komma i bruk; dock har därmed något längre på tiden kommit att utgå, på det allt måtte noga i akt tagas, vad Riksens Ständer nödigt funnit att vid handen giva, ändra, tillsätta, eller utlåta, samt att detta verket genom trycket allmänt kunde förkunnas, och till alla landsändar behörigen utkomma.

Därjämte hava Vi ock gott funnit, att härmed i nåder kungöra och förstå låta; först att i denna nu utgående lagbok icke är någon Konungabalk beskriven, utan vad i den förra om Konungarätten och dylikt varit infört, sådant, tillika med Riksens Ständers rätt och frihet, finnes utförligt stadgat och belevat uti Riksens Ständers Valakt, Vår Försäkring, Regeringsformen och Riksdagsbesluten, vilka såsom en av Oss och Riksens Ständer, angående Regeringssättet antagen fundamental lag, böra skattas och anses. 2. Att allt vad genom särskilda privilegier är fastställt, har i denna allmänna lagen ej kunnat inflyta. 3. Att de förra Lands- och Stadslagar häruti är sammandragna, dock så, att alla mål tydligen blivit utsatta, varuti någon skillnad bör vara emellan Lands- och Stadsrätt. 4. Att denna lag ej innehåller det, som till särskilt förordnade domsäten hör, eller vad Ekonomie- och Politieförordningar angår, vilka efter förefallande omständigheter finnes mera förändring vara underkastade. 5. Att några besynnerliga mål, som sällan förefalla, är efter noga övervägande utelämnade. Och äntligen sist, att de saker, som redan är avgjorda, icke få, i anseende till denna lagen, åter rivas upp igen.

¹ alltsomoftast ersatte esomoftast i ursprungstexten

Emellertid är med all görlig omsorg och omtanke² däruppå arbetat, att i denna lag alla de nödigaste stycken må finnas, som till det enskilda levernet i ett väl beställt rike höra, och uti Rättegångs- och utsökningsmål kunna till rättesnören tjäna, varigenom rätt och rättvisa kan handhavas och bibehållas, då var och en redligen, och utan vrångvisa, ställer sig lagens innehåll till obrottslig lydnad, samt Dom- och Befallningshavande utan anseende på höghet, makt, våld, skyldskap, hat eller avund, oväldigt hjälpa var man till sin rätt, in och utländsk, den ringa och fattiga, så väl som den höga och rika, och frälsa dem, som med våld och övermod tvingas, särdeles fattiga änkor och faderlösa barn, på det sanning, frid och rättfärdighet må bo i landet, och den stora Gudens såsom högsta Domarens nåd och barmhärtighet i Vårt rike må styrkas och förmeras. Och emedan genom deras oförtrutna flit, och mödosamma bearbetande, som även till dessa Balkars utkast och uppsättande varit befullmäktigade, detta angelägna verk nu är så vida färdigt, att det uppå Vår nådiga kungörelse kan utkomma, och ifrån den första september nästkommande allmänt brukas och efterlevas: Alltså hava Vi härmed denna lag velat gilla och stadfästa, som Vi ock i kraft av denna Vår Stadfästelse i nåder bjuder och befäller, icke allenast alla Våra trogna undersåtar, samt alla dem, som i Vårt rike och länder bygga och bo, att de hädanefter erkänna densamma för Vårt och Sveriges Rikes gällande allmänna lag, den de i alla måtto böra och skola lyda och efterleva; utan ock samtliga Våra Dom- och Befallningshavande ämbetsmän, att de framgent sig därefter rätta, och till obrottsligt hållande och efterrättelse handhava. Till yttermera visso hava Vi detta med Vår egen hand underskrivit, och med Vårt Kongliga Sigill bekräfta låtit.

Stockholm i Rådskammaren den 23 januari 1736.

Texten funnen via Projekt Runeberg och moderniserad av Värmlands Brandhistoriska Klubb oktober 2012. 1734 års lag innehöll delar om landets brandskydd. Se avskrift av utvalda avsnitt ur 1734 års lag vid "stadgar".

² omtanke ersatte åhoga i ursprungstexten